

LANNOO'S
AUTOBOEK

FRANKRIJK

Lannoo

Lannoo's autoboek Frankrijk

Over dit boek

Wie aan Frankrijk denkt, wordt meteen helemaal lyrisch. Want het land in het westen van Europa staat niet alleen symbool voor gastronomie en romantiek, maar ook voor een flinke portie pit en een gezonde dosis levensvreugde. De landschappelijke variatie is zonder meer overweldigend. Terwijl in het noorden spectaculaire rotskusten en pittoreske vissersdorpen domineren, lonken in het zuiden de zonovergoten stranden van de Middellandse Zee. Daarbovenop komen metropolen als Marseille, Lyon, Straatsburg of het kloppende hart van Frankrijk - de flamboyante hoofdstad Parijs. Dit boek neemt je mee langs de mooiste plaatsen en regio's van Frankrijk en wekt de typisch Franse charme tot leven.

Inhoud

DE MOOISTE REISROUTES

Route 1: Normandië en Bretagne	14
Route 2: Champagne	16
Route 3: Bourgogne	18
Route 4: Elzas	20
Route 5: Via Turonensis	22
Route 6: Limousin, Dordogne, Périgord	24
Route 7: Roussillon, Pyreneeën, Aquitanië	26
Route 8: Centraal Massief	28
Route 9: Provence-Alpes-Côte d'Azur	30
Route 10: De kust van de Middellandse Zee	32

DE MOOISTE REISBESTEMMINGEN

Noord-Frankrijk	36
Hauts-de-France	38
Normandië	60

Bretagne	74	REISATLAS	336
Grand Est	86		
Midden-Frankrijk	120	Register	382
Île-de-France	122	Fotoverantwoording	384
Parijs	132		
Centre-Val de Loire	152		
Bourgogne-Franche-Comté	166		
Auvergne-Rhône-Alpes	192		
West-Frankrijk	212		
Pays de la Loire	214		
Nieuw-Aquitanië	222		
Zuid-Frankrijk	250		
Occitanië	252		
Provence-Alpes-Côte d'Azur	280		
Corsica	328		

Foto boven: krijtrotsen van de Côte d'Albâtre, Normandië
 Foto's op de vorige bladzijden: blz. 2/3: het centrum van Frankrijk, de Eiffeltoren in Parijs; blz. 4/5: lavendelveld bij Valensole, Provence-Alpes-Côte d'Azur.

1 **Straatsburg**

Pittoreske vakwerkhuisen en culinaire specialiteiten lokken in de Elzasser 'hoofdstad van Europa'.

2 **Parijs**

De Franse hoofdstad is behalve de stad van de liefde ook de stad van de bezienswaardigheden.

3 **Mont Saint-Michel**

Ooit trokken pelgrims in groten getale naar de granietrots in zee, nu verwelkomt het Unesco-werelderfgoed vooral toeristen.

4 **Saint-Malo**

Kronkelende steegjes en een begaanbare stadsmuur vormen de troeven van het stadje in het noorden van Bretagne.

5 **Loiredal**

Wijn en kastelen zijn de hoogtepunten van het Loiredal, samen met de wondermooie tuinen.

6 **Dune du Pilat**

Voor de lokale bevolking is dit simpelweg 'de duin'. Jaarlijks bezoeken ruim een miljoen toeristen het natuurgebied.

7 **Grotten in het dal van de Vézère**

De grottschilderingen van Lascaux en ontelbare andere prehistorische vindplaatsen in het dal van de Vézère zijn cultureel werelderfgoed.

8 **Dordogne**

Fijnproevers, cultuurfanaten of natuurliefhebbers... allemaal komen ze aan hun trekken in de Dordogne.

9 **Provence**

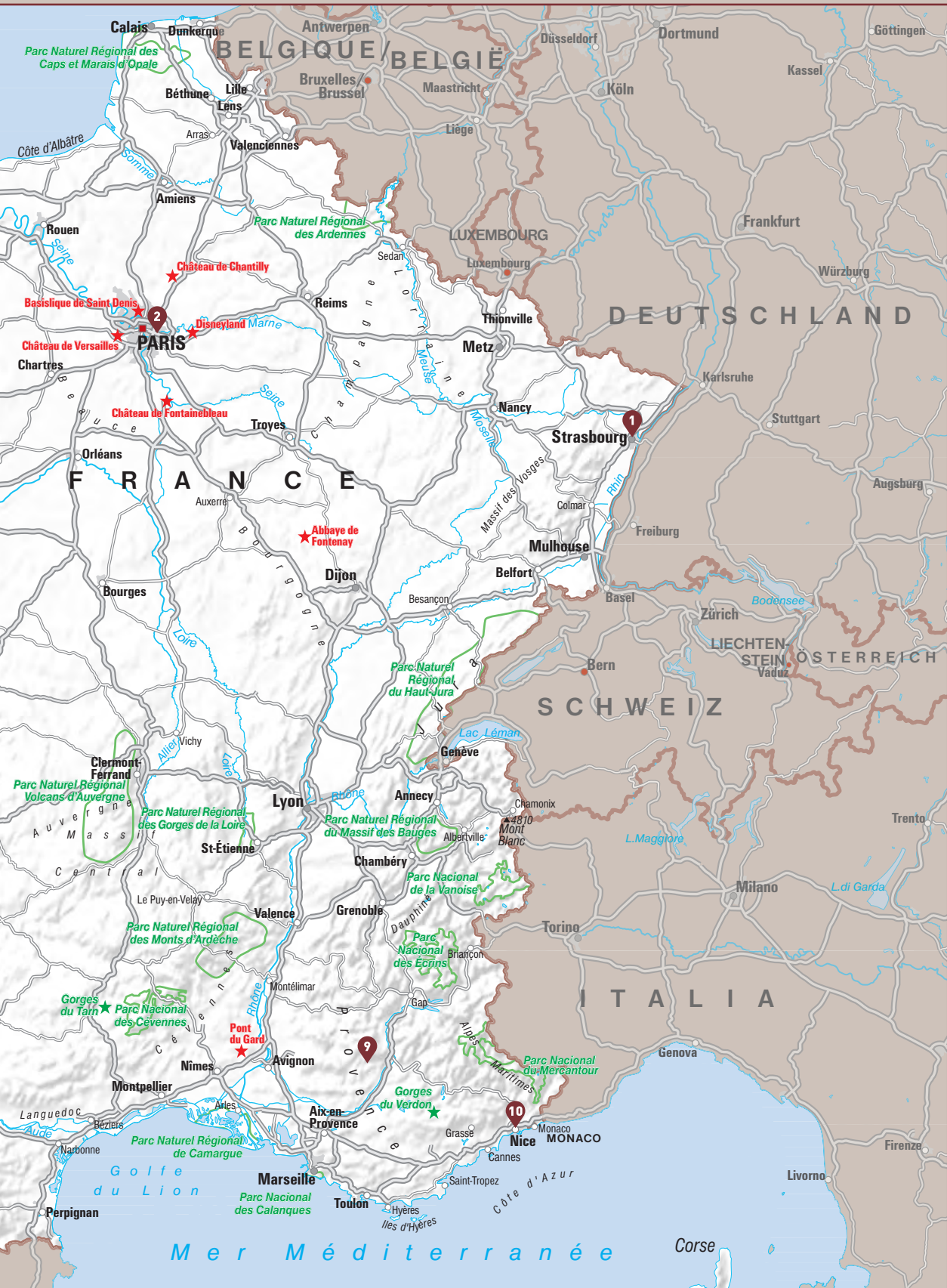
Lavendelvelden zover het oog reikt zijn hét beeld van de Provence. Maar ook de lokroep van de Middellandse Zee en authentieke bergdorpjes klinkt luid.

10 **Nice**

De stad aan de Côte d'Azur is zowel een strandparadijs en partymetropool als cultuurtempel.

Route 1: Normandië en Bretagne

Liefelijk kun je het landschap bij het Nauw van Calais in het noordwesten van Frankrijk niet noemen. Toch gaat van de door de wind gegeselde kust en het groene achterland een magische bekoring uit waarvoor geen enkele reiziger onverschillig kan blijven. En voor de hele streek tussen Le Havre en Nantes geldt: elke steen is een stukje geschiedenis.

De Atlantische branding, de steile kliffen, de glimmend witte krijtrotsen en daartussen de lange zandstranden. Aan de kust van Normandië en Bretagne etaleert de natuur haar onge-

breidelde oerkracht en archaische schoonheid. In dat plaatje passen ingedommelde vissersdorpjes en hectische havensteden even goed als mondaine badplaatsen en gezellige vakan-

Reisinformatie:

Afstand: ca. 1335 km | Benodigde tijd: ca. 2-3 weken

Parijs → 173 km Rouen → 69 km Fécamp → 17 km Étretat → 43 km Le Havre → 50 km Honfleur → 20 km Deauville → 53 km Caen → 107 km Grandville → 52 km Mont Saint-Michel → 60 km St-Malo → 11 km Dinard → 80 km St-Brieuc → 156 km Côte de Granit Rose → 50 km Morlaix → 27 km Roscoff → 65 km Brest → 58 km Crozon → 41 km Douarnenez → 30 km Pointe du Raz → 53 km Quimper → 48 km Quimperlé → 73 km Vannes

tiedorpjes. Uit de duizenden jaren oude geschiedenis zijn zo veel relikten achtergebleven, dat de streek net een openluchtmuseum is. Kastelen en herenhuizen, abdijen, kathedralen en historische steden met vakwerkhuisen en stenen gebouwen getuigen van de oude macht en welvaart. Aan de donkere oorlogstijden herinneren de massieve burchten en wachttorens. In Normandië zwaaiden tot in de 5de eeuw de Kelten, Romeinen en Germanen de scepter. Toen kwamen de Vikingen en de Noormannen. Eeuwenlang leverden Engeland en Frankrijk strijd, daarna verwoestten de hugenoten het land. Dat alles was peanuts in vergelijking tot de Duitse bezetting in 1940. Vier jaar later werd Normandië herschapen in een slagveld, toen de geallieerden op 6 juni 1944 – op D-Day – landden op de stranden van Calvados en de Cotentin. Toen de inwoners van Normandië in september 1944 definitief werden bevrijd, lagen tal van steden in puin en as. Nu beleeft Normandië een van de vreedzaamste periodes in zijn geschiedenis. In de bijna 30 000 km² grote regio is vooral de landbouw van belang. Door

1 Côte de Granit Rose Pittoreske rozerode rotsen bepalen het uiterlijk van het noordelijkste punt van Bretagne. De wind en de golven hebben vele ervan glanzend geslepen.

2 Carnac Deze populaire badplaats was al in de oertijd geliefd. Getuigen daarvan zijn drieduizend menhirs (daterend van 4000-2000 v. Chr.) en andere stenen reuzen.

3 Brest De grootste oorlogshaven van Frankrijk werd tijdens WO II bijna volledig verwoest. Nu is Brest een van de modernste steden van het land.

heggen omgeven weiden, velden en appelboomgaarden bepalen het landschap. De bijna 600 kilometer lange kust maakt van Normandië een populaire reisbestemming. In juli en augustus zwermen de Fransen met duizenden tegelijk uit naar de vakantieplaatsjes, van waaruit interessante tochtjes naar bezienswaardigheden als de Mont Saint-Michel te ondernemen zijn. In Bretagne ontstond voor onze tijdrekening een cultuur die de wetenschappers nog steeds voor raadselen stelt: wie waren de mensen van de megalietcultuur? Dienden de menhirs, de stenen uit de tijd van 5000 tot 2000 v. Chr., als zonne- of maankalender? Waren het gewijde plaatsen, processiewegen of vruchtbaarheidssymbolen? Op die intrigerende vragen heeft de wetenschap tot op heden nog geen antwoord. Vanaf 500 v. Chr. wordt de sluier van de geschiedenis gelicht. Toen vestigden de Kelten zich in Bretagne, dat ze 'Armor' doopten: 'Land aan de zee'. Hoewel ze omstreeks 500 werden gekerstend, bleven heel wat van hun heidense gebruiken en legenden overeind. Net zoals hun taal, het Bretons. Ook sommige

Keltische karaktertrekken leven nog steeds voort: Bretonnen bezitten een levendige fantasie en zijn uitgesproken koppig en trots. Het ongeveer 27.200 km² grote Bretagne is de meest agrarische streek van Frankrijk. Vooral de visserij viert hoogtij en bijna elke zeebaars of zeevolf (*loup de mer*) stamt van de Bretonse kust. De export van primeurgroente en de vlees- en melkverwerking bestrijken het actieterrein. In het toerisme rukte de streek met zijn bijna 1200 kilometer lange kust op naar de tweede

plaats, na de Côte d'Azur. De wind en de stenen, het groen van de weiden en het schuim van de Atlantische Oceaan maakten Bretagne beroemd. Zijn internationale bekendheid dankt de streek echter vooral aan Asterix en Obelix. Na koning Arthur zijn zij de bekendste Bretonnen. Het enige minpuntje is dat het dorp van beide helden nergens in Bretagne te vinden is.

De Mont Saint-Michel behoort tot de belangrijkste bezienswaardigheden van Bretagne.

De mooiste reisbestemmingen

Frankrijk kan uitpakken met een eindeloze reeks fascinerende bestemmingen: unieke kustlandschappen, imposante bergmassieven, schilderachtige vissersdorpjes, mondaine badplaatsen, idyllische nationale parken en natuurgebieden, prachtige kerken en kloosters, indrukwekkende burchten en kastelen, bruisende metropolen en beeldige stadjes. De interessantste worden in dit boek regio per regio voorgesteld aan de hand van teksten en foto's. Gedetailleerde informatie over musea, monumenten, kastelen, nationale parken, kathedralen en kloosters, thematische stukjes over cultuur, culinaire bijzonderheden en geschiedenis, stadsplattegronden van de belangrijkste steden en een classificatiesysteem met sterren – *** drie sterren = 'een reis op zich waard', ** twee sterren = 'een omweg waard', * een ster = 'bezienswaardig' – bewijzen hun praktische nut. Foto: vuurtoren van Petit Minou aan de rede van Brest.

Noord-Frankrijk

Met prachtige kusten als de Côte d'Albâtre of de Côte de Granit Rose vormt het noorden van Frankrijk (foto: Lille) een harmonieuze symbiose van land en zee. Hier zijn niet alleen imposante kathedralen en belforten te bewonderen, maar ook leuke badplaatsen. Le Grand Est pakt dan weer uit met culinaire hoogstandjes, pittoreske wijndorpen en metropolen als Straatsburg of Nancy.

Onderweg in Hauts-de-France

Steden als Lille, Duinkerke, Amiens, Arras, Beauvais en Chantilly; natuurparken en kathedralen; uitgestrekte zandstranden, schilderachtige vissersdorpen en elegante badplaatsen: in Hauts-de-France, het noorden van Frankrijk, is variatie troef.

INFO *

HAUTS-DE-FRANCE

Prefectuur

Lille

Oppervlakte

31 804 km²

Rental inwoners

5 987 883

Bevolkingsdichtheid

188,3 inwoners per km²

Specialiteit

Méert-wafels van Lille

* **Dunkerque** Noordoostelijk van Calais ligt bij de Belgische grens Duinkerke. De stad ontwikkelde zich uit een 7de-eeuwse vissersnederzetting. In de loop der eeuwen behoorde de stad tot Vlaanderen en Bourgondië, tot de Nederlanden en Engeland en ten slotte tot Frankrijk. In de Tweede Wereldoorlog werd de stad tijdens de Slag om Duinkerke grotendeels verwoest. Naar een compact historisch stadsbeeld is het in Duinkerke dan ook vergeefs zoeken. Wie er de tijd voor neemt, ontdekt in Duinkerke echter best wel mooie dingen. Het 15de-eeuwse belfort bijvoorbeeld of de Toren van de Leughe-naer, die tot 1963 als vuurtoren dienstdeed. Niet te versmaden is ook het Musée des Beaux Arts.

*** **Lille** Rijsel was in 2004 culturele hoofdstad van Europa en is tevens de universiteitsstad met het hoogste percentage studenten. De Franse benaming Lille is afgeleid van een ei-

landje in de rivier de Deûle ('L'Île'). Ooit behoorde Rijsel tot de Spaanse Nederlanden en de verwantschap met het graafschap Vlaanderen is nog steeds te zien.

1 ** **Vieille Bourse** In 1653, nog voordat Rijsel deel werd van Frankrijk, werd de Vieille Bourse gebouwd: een complex van gebouwen die zich rond een binnenplaats scharen. De Vlaamse leeuwen boven de portalen tonen duidelijk wanneer de beurs ontstond. Het liefdevol gerestaureerde complex met slanke zuilen en versierde gevels is een van de fraaiste gebouwen in Rijsel.

2 *** **Musée des Beaux-Arts** Twee Parijse architecten tekenden de prachtige belle-époque-gevel van het in 1801 gestichte museum. Sinds de verhuizing in 1892 naar het *palais* geldt het als een van de grootste dergelijke musea buiten Parijs. De collectie omvat werken van grote meesters als Rubens, Van Dyck, Picasso en Goya. Ook tekeningen van Rafaël, beeldhouwwerken van Rodin en Camille Claudel, evenals een collectie met 16de- en 17de-eeuwse decoratieve kunstobjecten, vonden er een onderkomen. Anno 2000 werd het museum gerenoveerd en met 7000 vierkante meter uitgebreid. Uniek is het schaalmodel van 15 versterkte steden die Sébastien Le Prestre de Vauban in het noorden van Frankrijk en België liet bouwen.

3 * **Wazemmes** Het kloppende hart van de meest kosmopolitische wijk, ongeveer twee kilometer ten zuidwesten van het centrum, is de

overdekte markt: Les Halles de Wazemmes. De indrukwekkende constructie van glas, ijzer en steen werd in 1869 gebouwd en vormt drie dagen per week het toneel van een grote, wekelijkse markt. Op zondag vind je er ook bric-à-brac, kleding, huishoudartikelen, lederwaren en tal van eetkraampjes. In de smalle steegjes rondom Les Halles illustreren de Aziatische eetgelegenheden of Arabische cafés de multiculturele verscheidenheid van de wijk. Een ander architecturaal hoogtepunt is het cultureel centrum Maison Folie. Achter de futuristische metalen façade van de voormalige spinnerij gaat een centrum schuil waar kunst, kunstenaars en publiek elkaar ontmoeten.

4 *** **Citadel** Volgens Sébastien Le Prestre de Vauban was deze creatie 'la reine' (de koningin) van al zijn vestingen. De citadel werd gebouwd tussen 1667 en 1670 en was de eerste dergelijke vesting die de generaal en architect had bedacht. Ze stond model voor tal van andere militaire complexen die koning Lodewijk XIV nadien liet bouwen. Voor de constructie van het massieve bolwerk moesten onder meer zestig miljoen stenen worden gebakken, drie miljoen steenblokken en 70 000 voet zandsteen worden gesneden. Het reusachtige citadelcomplex reikt tot de oever van de Deûle en is als groene long van de stad openbaar toegankelijk.

Foto boven: een zuil op de Place du Général de Gaulle in Lille herinnert aan het beleg door Oostenrijk in 1792.

** Douai ligt ten zuiden van Rijsel in het Noord-Franse steenkoolbekken. De traditierijke stad vindt haar oorsprong in een Romeins fort. Lange tijd was het een mijnwerkersstad, maar ook dat is nu verleden tijd: de laatste mijn ging in 1990 dicht. De huidige binnenstad herinnert in niets aan dat mijnbouwverleden. Het belangrijkste monument is typisch voor het noorden van Frankrijk, waar in de middeleeuwen tal van indrukwekkende belforten (klokkentorens) wer-

den gebouwd; 23 daarvan zijn in 2005 door de Unesco erkend als werelderfgoed. Zo ook een van de mooiste van de streek: het belfort van Douai. De 64 meter hoge toren uit de 14de en 15de eeuw verrijst boven de daken van de historische stad en biedt een prachtig panorama. Eveneens bezienswaardig zijn de kerk St.-Pierre en het Musée de la Chartreuse.

* Valenciennes Zowel de Rooms-Duitse keizer Hendrik VIII als de rococoschilder Antoine Watteau zagen het levenslicht in het stadje aan de Schelde. Al in 1687 werd er een Academie de Musique opgericht. De vondst van steenkool in de 18de eeuw bracht welvaart, porseleinfabrieken bloeiden, het gekloste kant uit Valenciennes was wijd en zijd bekend. De voormalige hoofdplaats van de Noord-Franse staalregio geniet tegenwoordig vooral faam omwille van zijn

Douai: werk van Franse en Nederlandse kunstenaars is te bewonderen in het Musée de la Chartreuse.

universiteit en autofabrieken. Een wandelingje over de Place d'Armes brengt de oude glans en glorie van Valenciennes in herinnering. Werp een blik op het stadhuis met zijn prachtige barokgevel die gespaard bleef van de grote brand in 1940, en de middeleeuwse kerk St-Géry. Natuurlijkhebbers komen aan hun trekken in de tuin van La Rondelle en aan de nabije vijver Étang du Vignoble.

* Parc naturel régional de L'Avesnois

Het regionale park Avesnois – vlak bij de Belgische grens – beschermt een traditioneel cultuurlandschap: rivieren en meren, beboste heuvels, weiden en bloeiende heggen met daartussen dromerige dorpjes, waarvan enkele nog steeds omgeven zijn door een stadsmuur. Het natuurpark toont in elk jaargetijde een ander gelaat. In de lente vindt de trek plaats van duizenden schildpadden, water- en landsalamanders, in de zomer verpoppen rupsen tot vlinders, in het najaar hullen de bomen zich in de allermooiste herfstkleuren. Steenuilen, zwarte ooievaars of herten voelen zich hier net zo thuis als talloze soorten libellen. In het liefelijke groen vlijen zich schilderachtige dorpjes neer, hier en daar stuit je zelfs op een onmuurd plaatsje dat uitnodigt tot een korte verkenning. Dat de nu zo idyllische regio ook een duit in het zakje deed tijdens de industriële revolutie, leer je in het Écomusée in Fourmies in het zuidoosten van het park.

Boven links: op het halfuur en het volle uur weerklinkt het klokkenspel van het belfort van Douai, de grootste beiaard van Europa. Kleine foto's links: niet alleen in de zomer loont een bezoek aan het Parc naturel régional de L'Avesnois de moeite.

De polyptiek van Anchin, een van de topstukken van het Musée de la Chartreuse

Valenciennes: Musée des Beaux-Arts

Hoewel Valenciennes tegenwoordig een nuchtere industriestad is, bezit het belangrijk kunsthistorisch erfgoed. Hier werden immers de verwante schilders Jean-Antoine (1684-1721) en Louis Joseph Watteau (1731-1798) en de beeldhouwer Jean-Baptiste Carpeaux (1827-1875) geboren. Werk van de kunstenaars is te bewonderen in het Musée des Beaux-Arts. Het grote museumgebouw dateert van het begin van de 20ste eeuw en werd in 1995 grondig gerenoveerd en met 4400 m² uitgebreid. Het stelt prachtige schilderijen van Vlaamse meesters als Van Dyck, Bosch, Bruegel en Rubens tentoon. Heel interessant is de collectie sacrale kunst in de Rubenszaal, maar natuurlijk zijn ook andere genres (landschapsschilderkunst, stillevens en portretten) vertegenwoordigd. Logischerwijze gaat er veel aandacht naar de beroemde kunstenaars Watteau en Carpeaux, wier beeldhouwwerken in de beeldentuin zijn opgesteld.

De belforten van Noord-Frankrijk

Met de bouw van de belforten zetten de burgers zich af tegen de adel en de Kerk. Zowel in Noord-Frankrijk als in het Belgische Vlaanderen en Wallonië bouwden ze stadhuizen met hoge torens waarvan de klokken net zoals de oude stadsklok luidden bij gevaar. Vaak deed de toren dienst als gevangenis of stadsarchief. Of soms gewoon als vergaderzaal voor de

raadsleden. De 23 Franse klokkentorens in de provincies Artois en Picardië, in steden als Cambrai, Duinkerke, Lille, Calais of Amiens drukken nog altijd hun stempel op het stadsbeeld. De eerste middeleeuwse torens waren eenvoudige houten bouwwerken, maar tussen de 11de en 17de eeuw groeiden de belforten uit tot ware prestigeprojecten en werden ze uitgerust

met kostbare uurwerken en klokkenspelen. Elk uurwerk in de stad tikte op het ritme van het belfort, de klokken klepten wanneer de stadspoorten moesten worden geopend of gesloten, gaven aan wanneer de werkdag om was of luidden feesten in. De hoogste beiaard ter wereld weerklinkt in de voormalige mijnstad Douai en troont in de 64 meter hoge stadstoren.

